

14 Δεκεμβρίου 1825

Η επανάσταση των Δεκεμβριστών

Μια παγκόσμια κρίση έπληξε την αγροτική οικονομία το 1820. Οι τιμές πήραν την κατηφόρα. Μια συγκεκριμένη ποσότητα σταριού (κουόρτερ), στα 1810 πουλιόταν 74 αγγλικά σελίνια, στα 1819 είχε σκαρφαλώσει στα 87,6 σελίνια και στα 1820 βούτηξε στα 59,3. Μια αντίστοιχη κριθαριού, από 41,08 σελίνια το 1810, πουλιόταν 45,2 το 1819 και 32,5 το 1820. Η βρώμη, από 30,4 το 1819, έπεσε στα 23,5 το 1820.

Για να καλύψουν την ζημιά, οι μεγαλογαιοκτήμονες πίεζαν τους δουλοπάροικους για πιο μεγάλη παραγωγή. Για να καλύψει την απώλεια από τους δασμούς, το κράτος αύξησε τους φόρους. Οι δουλοπάροικοι εξεγείρονταν, οι εξεγέρσεις καταστέλλονταν, νέες ξεσπούσαν. Στα 1824 – 1825, μετρήθηκαν εννιά φορές περισσότερες αγροτικές εξεγέρσεις από όσες το 1817, όλες με αιματηρή κατάληξη.

Καθώς όμως η αγροτική κρίση μάστιζε την δεμένη με την γεωργία ρωσική οικονομία, τα βιομηχανικά προϊόντα έμεναν απούλητα κι οι εργοστασιάρχες ξέμεναν από χρήμα. Γι' αυτούς, η λύση ήταν η μείωση των μεροκάματων. Οι εξεγέρσεις μεταφέρθηκαν και στα εργοστάσια και στα ορυχεία. Τα αιτήματα στρέφονταν γύρω από τα μεροκάματα και, συχνά, είχαν στόχο την αλλαγή του επιστάτη. Το πράγμα χόντρυνε στα εργοστάσια Ραστοργκούεφ όπου, το 1822, οι εργάτες τα κατέλαβαν, ανέλαβαν να τα διευθύνουν οι ίδιοι, εξέλεξαν εργατική επιτροπή για την διαχείριση και επί τρεις μήνες αμύνονταν στα κυβερνητικά στρατεύματα.

Στον στρατό, άρχισαν να εκδηλώνονται κινήματα. Προκηρύξεις στο Σύνταγμα Σεμενόφσκι, το 1820, καλούσαν τους στρατιώτες «εναντίον της αριστοκρατίας και του αρχιληστή τσάρου που την προστατεύει». Τα κινήματα πλήθαιναν όσο περνούσε ο καιρός. Μέσα στα άμεσα αιτήματα των στασιαστών ήταν και η κατάργηση της δουλοπαροικίας. Όμως, το αίτημα της επιβολής συνταγματικής μοναρχίας έπαιρνε διατάσεις και προβαλλόταν ως η

μόνη διέξοδος απέναντι στην αυθαιρεσία του τσάρου.

Στον Βορρά, δρούσε η στρατιωτική μυστική οργάνωση του «Συνδέσμου Σωτηρίας» με ακραία άποψη την εγκαθίδρυση συνταγματικής μοναρχίας, την απελευθέρωση των δουλοπάροικων και την επιβολή επαναστατικής δικτατορίας». Κάποια στιγμή, το αίτημα της δικτατορίας διαγράφηκε. Στο Νότο, δρούσε η «Νότια Εταιρεία» που παρέλαβε το αίτημα της επιβολής επαναστατικής δικτατορίας στους σκοπούς της. Συνέπραττε με την Εταιρεία των Ενωμένων Σλάβων που επέκτεινε τους σκοπούς τους σε όλους τους σλαβικούς λαούς, με σκοπό μια ομοσπονδία από την Ρωσία ως τη Σερβία και από τα Ουράλια ως και την Τσεχία.

Ο τσάρος Αλέξανδρος Α' πέθανε στα τέλη του 1825. Σειρά διαδοχής είχε ο λαοφιλής αδελφός του, Κωνσταντίνος. Προτίμησε να παραιτηθεί. Επόμενος που είχε σειρά ήταν ο μισητός Νικόλαος Α'. Η στέψη του ορίστηκε για τις 14 Δεκεμβρίου του 1825.

Την ημέρα εκείνη, ξέσπασε η επανάσταση του «Συνδέσμου Σωτηρίας». Πνίγηκε την ίδια μέρα. Στις 29 του μήνα, ξέσπασε και η επανάσταση της Εταιρείας των Ενωμένων Σλάβων. Κράτησε ως τις 3 Ιανουαρίου. Έμειναν στην ιστορία ως οι επαναστάσεις των Δεκεμβριστών (Δεκαμπρίστ, από τον μήνα Δεκέμβριο οπότε ξέσπασαν).

Αν και καταπνίγηκαν, υπήρξαν οι πρώτες οργανωμένες αστικές επαναστάσεις στη Ρωσία. Κι οδήγησαν στη συνταγματική αλλαγή και την κατάργηση της δουλοπαροικίας στα 1860 και στα γεγονότα του 1905. Κορύφωση της αστικής επανάστασης ήταν η κατάργηση της μοναρχίας στις αρχές του 1917. Μετά, ήρθε η ώρα των προλετάρων.

1799: Πεθαίνει ο Τζορτζ Ουάσινγκτον. Ήταν ο αρχιστράτηγος των επαναστατών στον πόλεμο της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας και ο πρώτος πρόεδρος των ΗΠΑ με δυο τετραετίες (1789 - 1797), καθώς αρνήθηκε να εκλεγεί και τρίτη φορά. Είχε γεννηθεί το 1723.

1819: Η Αλαμπάμα εντάσσεται στις ΗΠΑ ως η 22η πολιτεία τους.

1935: Ο πρώτος πρόεδρος της Τσεχοσλοβακίας, Τόμας Μάζαρικ, παραιτείται από το αξίωμά του.

1939: Η Κοινωνία των Εθνών απομακρύνει από τους κόλπους της τη Σοβιετική Ένωση με αφορμή την επίθεση στη Φινλανδία.

1959: Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ' εκλέγεται πρώτος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

1976: Η οργάνωση «17 Νοέμβρη» εκτελεί στην Αθήνα τον επί χούντας βασανιστή Ευάγγελο Μάλλιο.

1978: Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ επιβάλλει εμπάργκο πετρελαίου κατά της Νότιας Αφρικής, εξαιτίας του apartheid.

1989: Πεθαίνει σε ηλικία 68 ετών ο αντικαθεστωτικός Σοβιετικός φυσικός Αντρέι Ζαχάροφ.

1995: Οι ηγέτες της πρώην Γιουγκοσλαβίας υπογράφουν στο Παρίσι τη συνθήκη ειρήνης που συμφωνήθηκε στο Ντέιτον των ΗΠΑ κι έδινε τέλος στον περί τη Βοσνία εμφύλιο.

2000: Με αιφνιδιαστική δήλωσή του σε εθνικό τηλεοπτικό δίκτυο, ο δήμαρχος Αθηναίων Δημήτρης Αβραμόπουλος εξαγγέλλει την πρόθεσή του να ηγηθεί νέου κόμματος.

2000: Μετά από σειρά δικαστικών αγώνων για τις ψήφους της Φλόριντα, ο υποψήφιος των δημοκρατικών Άλαν Γκορ παραδέχεται ότι νικήθηκε στις προεδρικές εκλογές της 7^{ης} Νοεμβρίου και αναγνωρίζει νικητή τον Τζορτζ Μπους νεότερο των ρεπουμπλικάνων.

2003: Οι Αμερικανοί ανακοινώνουν ότι την προηγούμενη συνέλαβαν τον Σαντάμ Χουσεΐν,

πρόεδρο του Ιράκ ως την επιβολή εκεί στρατιωτικής κατοχής.

2003: Στις εκλογές στο ψευδοκράτος του Ντενκτάς και παρά την νοθεία, η αντιπολίτευση κερδίζει το 52% των ψήφων και μοιράζεται με την συμπολίτευση τις έδρες στην «βουλή».

2010: Διαγράφεται από την Κ.Ο. του ΠΑΣΟΚ ο βουλευτής Πρεβέζης, Βαγγέλης Παπαχρήστος, επειδή αρνήθηκε να ψηφίσει το σκληρό πολυνομοσχέδιο για τα επείγοντα μέτρα εφαρμογής του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας.

2012: Στο Νιουτάουν του Κονέκτικατ των ΗΠΑ, ο 20χρονος Άνταμ Λάντζα σκοτώνει τη δασκάλα μητέρα του, πηγαίνει στο σχολείο όπου εκείνη δίδασκε και πυροβολεί αδιάκριτα εκατό φορές. Σκοτώνονται είκοσι μαθητές και μαθήτριες έξι ως δέκα χρόνων και έξι ενήλικες, ενώ ο ίδιος αυτοκτονεί. Είναι το δεύτερο ανάλογο πολύνεκρο συμβάν, μετά από εκείνο της 16^{ης} Απριλίου 2007 στο Μπλάκσμπουργκ της Βιρτζίνια, όταν σκοτώθηκαν 33 άνθρωποι.

Η 14^η Δεκεμβρίου στον πολιτισμό

14 Δεκεμβρίου 1911

Η κατάκτηση του Νότιου Πόλου

Ο Νορβηγός Ρόαλντ Αμούντσεν είχε σκοπό της ζωής του να πατήσει πρώτος στον Βόρειο Πόλο. Τον πρόλαβε ο Αμερικανός Ρόμπερτ Πίρι ([βλ. 6.4.1909](#)). Ο κόσμος πανηγύρισε την κατάκτηση του Πίρι αλλά ο Ρόαλντ Αμούντσεν πείσμων. Έβαλε στόχο να πατήσει πρώτος τον Νότιο Πόλο. Είχε προηγηθεί η προσπάθεια ενός Ιρλανδού, το 1908, που απέτυχε: Η αποστολή έμεινε από τρόφιμα 200 χμ. πριν από τον Πόλο. Στον αγώνα δρόμου για την κατάκτηση του Νότιου Πόλου, ο Αμούντσεν είχε αντίπαλο τον Άγγλο εξερευνητή Ρόμπερτ Σκοτ, που ξεκίνησε για τον ίδιο στόχο την 1

η

Νοεμβρίου του 1911 χρησιμοποιώντας μικρόσωμα άλογα για το ταξίδι του στους πάγους.

Ο Αμούντσεν προτίμησε τα σκυλιά. Με τέσσερις συντρόφους, ξεκίνησε στις 20 Οκτωβρίου του 1911, διέσχισε πεδιάδες και βουνά με ύψος 3.000 μέτρα, πέρασε τον τρομερό παγετώνα, που ονομάζεται «Αίθουσα χορού του διαβόλου» κι έφτασε ως το σημείο, όπου ο Ιρλανδός είχε αναγκαστεί να σταματήσει. Ένα λείο πλάτωμα με μήκος 200 χμ. ανοιγόταν μπροστά στους άνδρες της αποστολής. Χύθηκαν να το διασχίσουν.

Στις 14 Δεκεμβρίου 1911, ο Ρόαλντ Αμούντσεν κατακτούσε τον Νότιο Πόλο, υψώνοντας τη νορβηγική σημαία. Έστησε μια σκηνή κι άφησε μια επιστολή στον ανταγωνιστή του. Στις 24 Ιανουαρίου, ο Αμούντσεν κι οι σύντροφοί του επέστρεφαν στη βάση, απ' όπου είχαν ξεκινήσει. Ο Σκοτ έφτασε αργότερα στο ίδιο σημείο. Πέθανε στην επιστροφή ([βλ. 20.3.1912](#)).

1503: Γεννιέται ο Γάλλος αστρολόγος και προφήτης, Νοστράδαμος. Το 1555 εξέδωσε το διάσημο «προφητικό» βιβλίο του, «Αιώνες» (1555). Πέθανε το 1566.

1730: Γεννιέται ο Σκοτσέζος εξερευνητής Τζέιμς Μπρους. Στα 1770, ανακάλυψε τις πηγές του Γαλάζιου Νείλου. Πέθανε στις 27 Απριλίου 1794.

1925: Πρεμιέρα (στο Βερολίνο) του λυρικού δράματος «Βότσεκ» του Άλμπαν Μπερκ.

1960: Υπογράφεται στο Παρίσι συνθήκη που δημιουργεί τον Οργανισμό για την Οικονομική Ανάπτυξη και Συνεργασία (ΟΟΣΑ). Ξεκίνησε να λειτουργεί τον Σεπτέμβριο του 1961.

1967: Επιστήμονες στο Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ απομονώνουν σε δοκιμαστικό σωλήνα το πυρηνικό DNA ενός ιού.

2004: Ο πρόεδρος, Ζακ Σιράκ, εγκαινιάζει την υψηλότερη «οδογέφυρα» του κόσμου, στην περιοχή Μιγιά της Γαλλίας: Είναι κατά 23 μέτρα ψηλότερη από τον πύργο του Άιφελ και ο

πιο ψηλός πυλώνας της φτάνει στα 343 μ. πάνω από το έδαφος.

2007: Λήγει η διεθνής διάσκεψη για το κλίμα, στο Μπαλί, με τις ΗΠΑ να αποδέχονται την τελευταία στιγμή, να συνεχιστούν για δυο χρόνια οι συζητήσεις για την αντιμετώπιση της υπερθέρμανσης του πλανήτη μετά τη λήξη, το 2012, του Πρωτοκόλλου του Κιότο. Συμμετείχαν εκπρόσωποι 180 χωρών.

2010: Υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και παρουσία του προέδρου της Δημοκρατίας, Κάρολου Παπούλια, και του αρχιεπισκόπου, κ. Ιερώνυμου, διεξάγεται στο κατάμεστο γήπεδο Καραϊσκάκη ο ποδοσφαιρικός αγώνας της ομάδας «Ζιντάν, Ρονάλντο και φίλοι» με τον Ολυμπιακό, «εναντίον της φτώχειας». Έληξε 2 – 2.

2013: Η Κίνα πραγματοποιεί ελεγχόμενη προσεδάφιση στη Σελήνη με τη σεληνάκατο Chang' e-3, η οποία μεταφέρει τροχοφόρο ρομπότ για εξερεύνηση στον Κόλπο της Ίριδας, στην ορατή πλευρά του φεγγαριού. Η σεληνάκατος είχε εκτοξευτεί την 1^η Δεκεμβρίου. Η προηγούμενη ανάλογη αποστολή ήταν του σοβιετικού Luna 24, το 1976.